
MONOGRAFIE PRAWNICZE

JURYSDYKCJA KRAJOWA
W TRANSGRANICZNYCH
SPRAWACH
UPADŁOŚCIOWYCH
W UNII EUROPEJSKIEJ

MAREK SZYDŁO

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MAREK SZYDŁO • JURYSDYKCJA KRAJOWA W TRANSGRANICZNYCH
SPRAWACH UPADŁOŚCIOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

Polecamy nasze publikacje z tej serii:

Adam Redzik

**PRAWO PRYWATNE NA UNIWERSYTECIE JANA KAZIMIERZA
WE LWOWIE**

Andrzej Herbet

SPÓŁKA CYWILNA. KONSTRUKCJA PRAWNA

Bartosz Draniewicz

OPLATA PRODUKTOWA

Jerzy Kopyra

**PODZIAŁ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ NA PODSTAWIE
USTAWY O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI**

Marek Świątkowski

**NARUSZENIE PRZEZ PAŃSTWO UMOWY Z INWESTOREM
ZAGRANICZNYM W ŚWIELE TRAKTATÓW INWESTYCYJNYCH**

Paweł Wajda

**ROLA DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ W NADZORZE NAD
POLSKIM SYSTEMEM FINANSOWYM**

Patrycja Zawadzka

**FUNDUSZ INWESTYCYJNY W SYSTEMIE INSTYTUCJI
FINANSOWYCH**

Konrad Osajda

**USTANOWIENIE SPADKOBIERCY W TESTAMENCIE
W SYSTEMACH PRAWNYCH *COMMON LAW* I *CIVIL LAW***

Ewa Skibińska

**SWOBODA ZAKŁADANIA PRZEDSIĘBIORSTW PRZEZ OSOBY
PRAWNE (ART. 43–48 TWE)**

Legalis

System Informacji Prawnej

www.sklep.beck.pl

JURYSDYKCJA KRAJOWA
W TRANSGRANICZNYCH
SPRAWACH
UPADŁOŚCIOWYCH
W UNII EUROPEJSKIEJ

MAREK SZYDŁO

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2009

Redakcja:
Aleksandra Dróżdż
Wioleta Beczek

Pierwsze wydanie książki zostało w całości dofinansowane
przez Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2009**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Krzysztof Biesaga
Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

ISBN 978-83-255-0773-2

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Wykaz literatury.....	XIII
Rozdział I. Jurysdykcja – jurysdykcja krajowa – właściwość międzynarodowa. Podstawowe zagadnienia terminologiczne	1
§ 1. Pojęcie jurysdykcji.....	1
I. Łacińska etymologia pojęcia jurysdykcja oraz jego rozumienie w języku potocznym	1
II. Pojęcie „jurysdykcji” we współczesnej nauce (dogmatyce) prawa.....	4
III. Ostateczna propozycja zdefiniowania pojęcia „jurysdykcji”, ze szczególnym uwzględnieniem prawa postępowania cywilnego	10
§ 2. Pojęcie jurysdykcji krajowej.....	13
I. Uwagi wprowadzające. Jurysdykcja krajowa <i>sensu largo</i> i jej dwa odrębne aspekty	13
II. Jurysdykcja krajowa <i>sensu stricto</i> (<i>facultas iurisdictionis</i>)	17
III. Jurysdykcja krajowa w sensie właściwości międzynarodowej.....	23
1. Definiowanie właściwości międzynarodowej oraz jej praktyczne znaczenie	23
2. Właściwość międzynarodowa jako instytucja <i>par excellence</i> prawa krajowego oraz wpływ na nią norm prawa międzynarodowego.....	26
3. Właściwość międzynarodowa a normy kolizyjne prawa prywatnego międzynarodowego.....	30
4. Właściwość międzynarodowa a właściwość miejscowa	32
5. Rodzaje właściwości międzynarodowej.....	34
IV. Wzajemne relacje pomiędzy jurysdykcją krajową <i>sensu stricto</i> a jurysdykcją krajową jako właściwością międzynarodową	35

Rozdział II. Upadłość transgraniczna jako przedmiot regulacji prawnej	41
§ 1. Upadłość jako przedmiot regulacji prawnej.....	41
§ 2. Pojęcie upadłości transgranicznej.....	53
§ 3. Wzrost liczby i znaczenia upadłości transgranicznych w zglobalizowanej gospodarce. Konieczność istnienia prawnej regulacji odnoszącej się do upadłości transgranicznych.....	61
§ 4. Normy prawne regulujące upadłości transgraniczne oraz ich klasyfikacja z punktu widzenia podziału prawa na gałęzie. Problem międzynarodowego prawa upadłościowego.....	67
§ 5. Zasady terytorializmu oraz uniwersalizmu jako modelowe sposoby rozstrzygania konfliktów pomiędzy jurysdykcją krajową <i>sensu stricto</i> przysługującą poszczególnym państwom w odniesieniu do upadłości transgranicznych.....	79
I. Uwagi wprowadzające.....	79
II. Zasada terytorializmu.....	82
1. Cechy konstytutywne zasady terytorializmu oraz jej podstawowe postacie.....	82
2. Podstawy prawne zasady terytorializmu. Urzeczywistnianie zasady terytorializmu w odniesieniu do skutków krajowych postępowań upadłościowych za granicą oraz w odniesieniu do skutków zagranicznych postępowań upadłościowych w kraju.....	87
3. Uzasadnienie zasady terytorializmu oraz jej krytyka.....	94
III. Zasada uniwersalizmu.....	103
1. Cechy konstytutywne zasady uniwersalizmu i jej podstawowe postacie.....	103
2. Wywoływanie przez dane postępowanie upadłościowe swoich skutków przestrzennych w innym państwie niż to, w którym zostało ono wszczęte. Uznawanie zagranicznych postanowień o wszczęciu postępowania upadłościowego.....	107
3. Wywoływanie przez dane postępowanie upadłościowe skutków przedmiotowych w innym państwie niż to, w którym zostało ono wszczęte.....	118
4. Uzasadnienie zasady uniwersalizmu oraz jej krytyka.....	130

Rozdział III. Rozporządzenie 1346/2000 jako akt międzynarodowego prawa jednolitego normujący jurysdykcję krajową w transgranicznych sprawach upadłościowych w UE	139
§ 1. Ogólne uwagi o roli Rozporządzenia 1346/2000 w normowaniu jurysdykcji krajowej w transgranicznych sprawach upadłościowych w UE.....	139
§ 2. Podstawa prawna Rozporządzenia 1346/2000	143
I. Artykuł 61 lit. c, art. 65 oraz art. 67 TWE jako części składowe normy kompetencyjnej upoważniającej Radę do przyjmowania środków prawnych w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych.....	143
II. Materialne przesłanki warunkujące możliwość skorzystania przez Radę z normy kompetencyjnej upoważniającej ją do przyjmowania środków prawnych w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych.....	148
III. Możliwość przyjmowania przez Radę na podstawie normy kompetencyjnej zawartej w art. 61 lit. c, art. 65 oraz art. 67 TWE (upoważniającej ją do przyjmowania środków prawnych w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych) środków prawnych normujących postępowanie upadłościowe.....	163
§ 3. Zakres zastosowania Rozporządzenia 1346/2000.....	178
I. Przedmiotowy zakres zastosowania.....	178
II. Terytorialny zakres zastosowania.....	183
III. Podmiotowy zakres zastosowania	192
IV. Czasowy zakres zastosowania.....	194
Rozdział IV. Norma jurysdykcyjna wskazująca w Rozporządzeniu 1346/2000 właściwość międzynarodową w transgranicznych sprawach upadłościowych.....	197
§ 1. Artykuł 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000 jako norma jurysdykcyjna	197
§ 2. Transgraniczne sprawy upadłościowe będące przedmiotem postępowań upadłościowych w rozumieniu art. 2 lit. a w zw. z art. 1 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000 jako element hipotezy normy jurysdykcyjnej zawartej w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000.....	200

§ 3. Upoważnienie sądów państwa członkowskiego do wszczęcia i prowadzenia postępowania upadłościowego jako element dyspozycji normy jurysdykcyjnej zawartej w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000.....	204
§ 4. Główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika jako łącznik normy jurysdykcyjnej zawartej w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000.....	207
I. Uwagi wprowadzające.....	207
II. Wartości aksjologiczne (interesy), którymi potencjalnie może kierować się prawodawca przy wyborze łącznika normy jurysdykcyjnej wskazującej właściwość międzynarodową w transgranicznych sprawach upadłościowych.....	208
III. Wartości aksjologiczne, którymi kierował się prawodawca wspólnotowy przy wyborze COMI jako łącznika normy jurysdykcyjnej wskazującej właściwość międzynarodową w transgranicznych sprawach upadłościowych.....	211
IV. Interpretacja poszczególnych sformułowań mieszczących się w ramach pojęcia COMI.....	214
1. Działalność.....	214
2. „Podstawowa” działalność.....	215
3. Główny ośrodek.....	218
V. Główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika (COMI) spółek i innych osób prawnych (z jednej strony) oraz osób fizycznych (z drugiej strony).....	223
VI. Główny ośrodek podstawowej działalności (COMI) w przypadku spółek (osób prawnych) wchodzących w skład struktur koncernowych.....	227
§ 5. Moment złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego jako subokreślnik temporalny normy jurysdykcyjnej zawartej w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000.....	233
I. Potrzeba istnienia subokreślnika temporalnego w normie jurysdykcyjnej wyznaczającej właściwość międzynarodową w transgranicznych sprawach upadłościowych.....	233
II. Momenty czasowe wchodzące potencjalnie w grę jako subokreślniki temporalne normy jurysdykcyjnej zawartej w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 1346/2000.....	235

III. Skutki prawne złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego dla właściwości międzynarodowej.....	240
IV. Skutki prawne wszczęcia postępowania upadłościowego dla właściwości międzynarodowej.....	243
Rozdział V. Ograniczenia jurysdykcji krajowej <i>sensu stricto</i> w transgranicznych sprawach upadłościowych na gruncie Rozporządzenia 1346/2000	249
§ 1. Dwa podstawowe rodzaje ograniczeń jurysdykcji krajowej <i>sensu stricto</i> w transgranicznych sprawach upadłościowych	249
§ 2. Uznawanie na podstawie Rozporządzenia 1346/2000 zagranicznych orzeczeń o wszczęciu postępowania upadłościowego oraz orzeczeń dotyczących prowadzenia i ukończenia postępowania upadłościowego jako przejaw ograniczenia jurysdykcji krajowej <i>sensu stricto</i> uznającego państwa członkowskiego	252
II. Oparcie przez wspólnotowego prawodawcę uznawania zagranicznych na zasadzie wzajemnego zaufania.....	252
1. Funkcje (rola) zasady wzajemnego zaufania w procesie uznawania zagranicznych orzeczeń.....	252
2. Zasada wzajemnego zaufania w innych obszarach prawa wspólnotowego.....	259
3. Społeczno-ekonomiczny wymiar wzajemnego zaufania.....	262
II. Konstrukcja prawna uznawania zagranicznych orzeczeń w transgranicznych sprawach upadłościowych w Rozporządzeniu 1346/2000 i jej wpływ na jurysdykcję krajową <i>sensu stricto</i>	270
III. Klauzula porządku publicznego jako uzasadnienie odmowy uznania zagranicznego orzeczenia w transgranicznej sprawie upadłościowej.....	286
§ 3. Zajęcie składników majątku dłużnika znajdujących się w uznającym państwie członkowskim na potrzeby zagranicznego postępowania upadłościowego jako przejaw ograniczenia jurysdykcji krajowej <i>sensu stricto</i> uznającego państwa członkowskiego	295
I. Zajęcie składników majątku dłużnika znajdujących się w uznającym państwie członkowskim na potrzeby zagranicznego postępowania upadłościowego	295

II. Wykluczenie możliwości wszczęcia przez uznające państwo członkowskie odrębnego postępowania upadłościowego względem składników majątku dłużnika znajdujących się w państwie uznającym, a zajętych na potrzeby zagranicznego postępowania upadłościowego	300
III. Możliwość wszczęcia przez uznające państwo członkowskie co najwyżej wtórnego postępowania upadłościowego względem składników majątku dłużnika znajdujących się w państwie uznającym.....	304
Indeks rzeczowy	309

Wykaz skrótów

Źródła prawa

KC.....	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
KPC.....	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
Rozporządzenie 1346/2000.....	Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1346/2000 z 29.5.2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.Urz. UE 2000 L 160/1)
Rozporządzenie 44/2001.....	Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE 2001 L 12/1)
Rozporządzenie 805/2004.....	Rozporządzenie (WE) Nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 21.4.2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.Urz. UE 2004 L 143/15)
TWE.....	Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską z 25.3.1957 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.)

Organy i instytucje

ETS.....	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
SPI.....	Sąd Pierwszej Instancji
TS.....	Trybunał Sprawiedliwości
UE.....	Unia Europejska
WE.....	Wspólnota Europejska

Publikatory i czasopisma

AUWr.....	<i>Acta Universitatis Wratislaviensis</i>
Dz.U.....	Dziennik Ustaw

Dz.Urz. UE/WE.....	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej/ Wspólnot Europejskich
ZZ.....	<i>Zeitschrift für Zivilprozess</i>

Inne

art.....	artykuł
COMI.....	<i>centre of a debtor's main interests</i> (główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika)
ew.....	ewentualny
lit.....	litera
m.in.....	między innymi
np.....	na przykład
Nr.....	numer
pkt.....	punkt
poz.....	pozycja
ppkt.....	podpunkt
s.....	strona
t.j.....	tekst jednolity
tj.....	to jest
tzn.....	to znaczy
tzw.....	tak zwany
ust.....	ustęp
w zw. z.....	w związku z

Wykaz literatury

- Akehurst M.*, Jurisdiction in International Law, *British Year Book of International Law* 1972-1973, vol. 46
- Alexy R.*, *Theorie der Grundrechte*, Baden-Baden 1994
- Axelrod R.*, *The Evolution of Cooperation*, New York 1984
- Baird D. G., Gertner R. H., Picker R. C.*, *Game Theory and the Law*, Cambridge 1994
- Baird D. G., Jackson T. H.*, Corporate Reorganizations and the Treatment of Diverse Ownership Interests. A Comment on Adequate Protection of Secured Creditors in Bankruptcy, *The University of Chicago Law Review* 1984, vol. 51
- Barnard C.*, *The substantive law of the EU. The Four Freedoms*, Oxford 2004
- Basedow J.*, The Communitarization of the Conflict of Laws Under the Treaty of Amsterdam, *Common Market Law Review* 2000, vol. 37
- Bertele J.*, *Souveränität und Verfahrensrecht*, Tübingen 1998
- Blobel F., Späth P.*, The tale of multilateral trust and the European law of civil procedure, *European Law Review* 2005, vol. 30
- Block-Leib S.*, Fishing in Muddy Waters: Clarifying the Common Pool Analogy as Applied to the Standard for Commencement of a Bankruptcy Case, *American University Law Review* 1993, vol. 42
- Bock Y.*, *Rechtsangleichung und Regulierung im Binnenmarkt. Zum Umfang der allgemeinen Binnenmarktkompetenz*, Baden-Baden 2005
- Boehmer I. A. von.*, (Deutsches) Internationales Insolvenzrecht im Umbruch: Grundfragen grenzüberschreitender Insolvenzen, unter Berücksichtigung der UNCITRAL Modellbestimmungen über grenzüberschreitende Insolvenzverfahren, Göttingen 2006
- Bowett D. W.*, Jurisdiction: Changing Patterns of Authority over Activities and Resources, *British Year Book of International Law* 1982, vol. 53
- Brawley M. R.*, *The Politics of Globalization. Gaining Perspective, Assessing Consequences*, Broadview Press 2002
- Brombach M.*, *Das Internationale Gesellschaftsrecht im Spannungsfeld von Sitztheorie und Niederlassungsfreiheit*, Jena 2006
- Brownlie I.*, *Principles of Public International Law*, Oxford 2003
- Buchegger W., Deixler-Hübner A., Holzhammer R.*, *Praktisches Zivilprozeßrecht I. Streitiges Verfahren*, Wien-New York 1998
- Bufford S. L.*, International Insolvency Case Venue in the European Union: The Parmalat and Daisytec Controversies, *Columbia Journal of European Law* 2006, vol. 12

- Carstens N.*, Die internationale Zuständigkeit im europäischen Insolvenzrecht, Köln-Berlin-München 2005
- Coleman J. S.*, Foundations of Social Theory, Cambridge 1990
- Czachórski W.*, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1998
- Drappatz T.*, Die Überführung des internationalen Zivilverfahrensrechts in eine Gemeinschaftskompetenz nach Art. 65 EGV, Tübingen 2002
- Duursma-Kepplinger H.-C.*, Aktuelle Entwicklungen in Bezug auf die Auslegung der Vorschriften über die internationale Eröffnungszuständigkeit nach der Europäischen Insolvenzverordnung, Deutsche Zeitschrift für Wirtschafts- und Insolvenzrecht 2006, Nr 5
- Duursma-Kepplinger H.-C., Duursma D., Chalupsky E.*, Europäische Insolvenzverordnung. Kommentar, Wien-New York 2002
- Ebenroth C. T.*, Handels- und Gesellschaftsrecht, [w:] Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 7. Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche. Internationales Privatrecht, (red.) *H. J. Sonnenberger*, München 1990
- Ebenroth C. T.*, Die Inlandswirkungen der ausländischen lex fori concursus bei Insolvenz einer Gesellschaft, ZZ 1988, Nr 2
- Ebenroth C. T.*, Neuere Entwicklungen im deutschen internationalen Gesellschaftsrecht – Teil 1, Juristenzeitung 1988, Nr 1
- Ebenroth C. T., Neiß E.*, Voraussetzungen der steuerlichen Abschirmwirkung für Finanzierungsgesellschaften in den Niederlanden, Betriebs-Berater 1990, Nr 3
- Eidenmüller H.*, Europäische Verordnung über Insolvenzverfahren und zukünftiges deutsches internationales Insolvenzrecht, Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts 2001, Nr 1
- Eidenmüller H.*, Unternehmensanierung zwischen Markt und Gesetz, Köln 1999
- Eidenmüller H.*, Der Markt für internationale Konzerninsolvenzen: Zuständigkeitskonflikte unter der EuInsVO, Neue Juristische Wochenschrift 2004, Nr 48
- Eisenhardt U.*, Gesellschaftsrecht, München 2005
- Feiden S.*, Die Bedeutung der „Keck“-Rechtsprechung im System der Grundfreiheiten, Berlin 2003
- Fezer K.-H.*, Europäisierung des Wettbewerbsrechts, Juristenzeitung 1994, Nr 7
- Filipek J.*, Prawo administracyjne. Instytucje ogólne. Część II, Kraków 2001
- Finch V.*, Corporate Insolvency Law. Perspectives and Principles, Cambridge 2002
- Fletcher I. F.*, Introduction, [w:] Cross-Border Insolvency, (red.) *I. F. Fletcher*, Tübingen 1992
- Forsthoff U.*, Abschied von der Sitztheorie. Anmerkung zu den Schlussanträgen des GA Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer in der Rs. Überseering, Betriebs-Berater 2002, Nr 7

- Frenz W.*, Handbuch Europarecht. Band 1. Europäische Grundfreiheiten, Berlin-Heidelberg 2004
- Friedman A. E.*, The Economics of the Common Pool: Property Rights in Exhaustible Resources, *UCLA Law Review* 1971, vol. 18
- Geimer R.*, [w:] *Zivilprozessordnung*, (red.) *R. Zöller*, Köln 1979
- Geimer R.*, Zur Prüfung der Gerichtsbarkeit und der internationalen Zuständigkeit bei der Anerkennung ausländischer Urteile. Insbesondere zur Frage der Präklusion neuer Tatsachen und der Bindung an die tatsächlichen Feststellungen des ausländische Gerichts, Bielefeld 1966
- Geimer R.*, Grundfragen der Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Urteile im Inland, *Juristische Schulung* 1965, Nr 12
- Gołaczyński J.*, *Prawo prywatne międzynarodowe*, Warszawa 2003
- Goode R. M.*, *Principles of Corporate Insolvency Law*, London 2005
- Gotthardt P.*, Vergleichendes Handels- und Wirtschaftsrecht, *Juristenzeitung* 1982, Nr 1
- Gottwald P.*, Grundfragen der Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Entscheidungen in Zivilsachen, *ZZ* 1990, Nr 3
- Graf U.*, Die Anerkennung ausländischer Insolvenzscheidungen, Tübingen 2003
- Haarmeyer H., Pape G., Stephan G., Nickert C.*, *Formularbuch Insolvenzrecht*, Münster 2006
- Hamburger Kommentar zum Insolvenzrecht, (red.) *A. Schmidt*, Münster 2007
- Hanisch H.*, Report for Germany, [w:] *Cross-Border Insolvency*, (red.) *I. F. Fletcher*, Tübingen 1992
- Hargreaves Heap S. P., Varoufakis Y.*, *Game Theory: A Critical Introduction*, New York 1995
- Hau W. J.*, Positive Kompetenzkonflikte im internationalen Zivilprozessrecht: Überlegungen zur Bewältigung von multi-fora disputes, Frankfurt am Main 1996
- Heckathorn D. D.*, Sociological Rational Choice, [w:] *Handbook of Social Theory*, (red.) *G. Ritzer, B. Smart*, London 2001
- Heitmann S.*, Aufbruch in einen europäischen Rechtsraum, *Neue Juristische Wochenschrift* 2001, Nr 3
- Heldrich A.*, Internationale Zuständigkeit und anwendbares Recht, Tübingen 1969
- Helms T.*, Internationales Verfahrensrecht für Familiensachen in der Europäischen Union, *Zeitschrift für das gesamte Familienrecht* 2002, Nr 23
- Herchen A.*, Aktuelle Entwicklungen im Recht der internationalen Zuständigkeit zur Eröffnung von Insolvenzverfahren: Der Mittelpunkt der (hauptsächlichen) Interessen im Mittelpunkt der Interessen, *Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht* 2004, Nr 15
- Herchen A.*, International-insolvenzrechtliche Kompetenzkonflikte in der Europäischen Gemeinschaft, *Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht* 2004, Nr 2

- Heß B., Die „Europäisierung“ des internationalen Zivilprozessrechts durch den Amsterdamer Vertrag – Chancen und Gefahren, *Neue Juristische Wochenschrift* 2000, Nr 1
- Hilson C., Discrimination in Community free movement law, *European Law Review* 1999, vol. 24
- Hoffmann B. von, Thorn K., *Internationales Privatrecht*, München 2005
- Homan M., An Insolvency Practitioner's Perspective, [w:] *Cross-Border Security and Insolvency* (red.) M. Bridge, R. Stevens, Oxford 2001
- Homann S., System der Anerkennung eines ausländischen Insolvenzverfahrens und die Zulässigkeit der Einzelrechtsverfolgung. Eine Untersuchung der neuen Rechtslage unter Berücksichtigung des Europäischen Insolvenzübereinkommens, Berlin–Hamburg–Münster 2000
- Huber P., Internationales Insolvenzrecht in Europa – Das internationale Privat- und Verfahrensrecht der Europäischen Insolvenzverordnung, *ZZ* 2001, Nr 2
- Hueck G., Windbichler C., *Gesellschaftsrecht*, München 2003
- Israël J., *European Cross-Border Insolvency Regulation*, Antwerpia 2005
- Jackson T. H., *The Logic and Limits of Bankruptcy Law*, Washington 2001
- Jarass H. D., *EU-Grundrechte*, München 2005
- Jauernig O., *Zivilprozessrecht*, München 2003
- Jellinek G., *System der subjektiven öffentlichen Rechte*, Tübingen 1905
- Jodłowski J., Resich Z., Lapierre J., Misiuk-Jodłowska T., Weitz K., *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2007
- Jüttner A., *Gesellschaftsrecht und Niederlassungsfreiheit*, Frankfurt am Main 2005
- Kegel G., Schurig K., *Internationales Privatrecht*, München 2004
- Kielkowski T., *Sprawa administracyjna*, Kraków 2004
- Kimminich O., *Einführung in das Völkerrecht*, Pullach bei München 1975
- Knobbe-Keuk B., Umzug von Gesellschaften in Europa, *Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht* 1990, Band 154
- Knof B., Europäisches Insolvenzrecht und Schuldbefreiungs- Tourismus, *Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht* 2005, nr 19
- Knof B., Perpetuatio fori und Attraktivkraft des Erstantrags im Europäischen Insolvenzrecht?, *Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht* 2006, Nr 14
- Kohler C., *Europäisches Kollisionsrecht zwischen Amsterdam und Nizza*, Wien 2001
- Kohler J., *Lehrbuch des Konkursrechts*, Stuttgart 1891
- Konecny A., Thesen zum Mittelpunkt der hauptsächlichen Schuldnerinteressen gem art 3 Abs 1 EuInsVO, *Zeitschrift für Insolvenzrecht und Kreditschutz* 2005, Nr 1
- Konecny A., EuGH zu internationaler Zuständigkeit, Eröffnung und Anerkennung von Hauptinsolvenzverfahren, *Zeitschrift für Insolvenzrecht und Kreditschutz* 2006, Nr 5
- Korobkin D. R., Rehabilitating Values. A Jurisprudence of Bankruptcy, *Columbia Law Review* 1991, vol. 91

- Köndgen J.*, Grenzüberschreitende Insolvenzen im Spannungsfeld von Territorialität und Ubiquität des Rechts, [w:] Jahrbuch für Neue Politische Ökonomie. Globalisierung und Rechtsordnung, (red.) *K.-E. Schenk, D. Schmidtchen, M. A. Streit, V. Vanberg*, Tübingen 1999
- Kralik W.*, Die internationale Zuständigkeit, ZZ 1961, Nr 1–2
- Kraus-Vonjahr M.*, Der Aufbau eines Raumes der Freiheit, der Sicherheit und des Rechts in Europa, Frankfurt am Main 2002
- Kropholler J.*, Internationales Privatrecht, Tübingen 2006
- Kropholler J.*, Internationale Zuständigkeit, [w:] Handbuch des Internationalen Zivilverfahrensrechts. Band I, (red.) *J. Basedow, J. Kropholler*, Tübingen 1982
- Lang W., Wróblewski J., Zawadzki S.*, Teoria państwa i prawa, Warszawa 1980
- Licht A. N.*, Regulatory Arbitrage for Real: International Securities Regulation in a World of Interacting Securities Markets, Virginia Journal of International Law 1998, vol. 38
- Litewski W.*, Rzymskie prawo prywatne, Warszawa 1999
- Looschelders D.*, Internationales Privatrecht, Berlin–New York 2004
- LoPucki L. M.*, Universalism Unravels, American Bankruptcy Law Journal 2005, vol. 79
- Lorenz V.*, Annexverfahren bei internationalen Insolvenzen, Tübingen 2005
- Lüke W.*, Das europäische internationale Insolvenzrecht, ZZ 1998, Nr 3
- Mankowski P.*, Klärung von Grundfragen des europäischen Internationalen Insolvenzrechts durch die Eurofood-Entscheidung?, Betriebs-Berater 2006, Nr 33
- Mann F. A.*, The Doctrine of Jurisdiction in International Law, Recueil des Cours. Collected Courses of the Hague Academy of International Law 1964, vol. 111
- Mann R. J.*, Bankruptcy and the Entitlements of the Government: Whose Money Is It Anyway?, New York University Law Review 1995, vol. 70
- Mansel H.-P.*, Zum Systemwechsel im europäischen Kollisionsrecht nach Amsterdam und Nizza, [w:] Systemwechsel im europäischen Kollisionsrecht, (red.) *J. F. Baur, H.-P. Mansel*, München 2002
- Martiny D.*, Anerkennung ausländischer Entscheidungen nach autonomem Recht, [w:] Handbuch des Internationalen Zivilverfahrensrechts. Band III/1, Tübingen 1984
- Matscher F.*, Überlegungen über einen einheitlichen Begriff der inländischen Gerichtsbarkeit in Zivilrechtssachen, [w:] Festschrift für S. Verosta zum 70. Geburtstag, Berlin 1980
- Matscher F.*, Grundfragen der Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Entscheidungen in Zivilsachen (aus österreichischer Sicht), ZZ 1990, Nr 3
- McJohn S.*, Person Or Property? On The Legal Nature Of The Bankruptcy Estate, Emory Bankruptcy Developments Journal 1994, vol. 10
- Meidanis H. P.*, Public policy and ordre public in the private international law of the EC/EU: Traditional positions of the Member States and modern trends, European Law Review 2005, vol. 30

- Mommsen T.*, *Digesta Iustiniani Augusti*. Band 1, Berlin 1870
- Müller K.*, Zum Begriff der „Anerkennung“ von Urteilen in § 328 ZPO, ZZ 1966, Nr 3–4
- Nadelmann K. H.*, *Conflict of Laws: International and Interstate*. Selected Essays, Haga 1972
- Nayyar D.*, *Globalization: The Game, the Players and the Rules*, [w:] *The Political Economy of Globalization*, (red.) *S. D. Gupta*, Springer 1997
- Neuhaus P. H.*, *Die Grundbegriffe des internationalen Privatrechts*, Tübingen 1976
- Neuhaus P. H.*, Anmerkung zum BGH Beschluß von 14.6.1965 – GSZ 1/65, Juristenzeitung 1966, Nr 7
- Neumann J. von, Morgenstern O.*, *Theory of Games and Economic Behaviour*, New York 1994
- Omar P. J.*, *European Insolvency Law*, Ashgate 2004
- Ostrom E., Gardner R., Walker J.*, *Rules, Games, and Common-pool Resources*, Michigan 1994
- Pazdan M.*, *Prawo prywatne międzynarodowe*, Warszawa 2001
- Pfeiffer T.*, *Internationale Zuständigkeit und prozessuale Gerechtigkeit*, Frankfurt am Main 1995
- Pieńkos J.*, *Słownik łacińsko-polski. Łacina w nauce i kulturze*, Warszawa 1996
- Poertzgen C., Adam D.*, Die Bestimmung des “centre of main interests” gem. Art. 3 Abs. 1 EuInsVO, Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht 2006, Nr 10
- Pottow J. A. E.*, The Myth (and Realities) of Forum Shopping in Transnational Insolvency, *Brooklyn Journal of International Law* 2007, vol. 32
- Rapoport A., Chammah A. M.*, Prisoner’s Dilemma, Michigan 1965
- Rasmussen R. K.*, Resolving Transnational Insolvencies Through Private Ordering, *Michigan Law Review* 2000, vol. 98
- Rasmussen R. K., Thomas R. S.*, Whither the Race? A Comment on the Effects of the Delawarization of Corporate Reorganizations, *Vanderbilt Law Review* 2001, vol. 54
- Rasmussen R. K., Thomas R. S.*, Timing Matters: Forum Shopping by Insolvent Corporations, *Northwestern University Law Review* 2001, vol. 94
- Reorganizing Failing Businesses. A Comprehensive Review and Analysis of Financial Restructuring and Business Reorganization. Volume I, (red.) *M. E. Jacob, S. Youdelman*, American Bar Association Section of Business Law 2006
- Remien O.*, *European Private International Law, The European Community And Its Emerging Area of Freedom, Security And Justice*, *Common Market Law Review* 2001, vol. 38
- Reu F.*, *Die Staatliche Zuständigkeit im Internationalen Privatrecht*, Marburg 1938
- Riezler E.*, *Internationales Zivilprozeßrecht und prozessuales Fremdenrecht*, Berlin–Tübingen 1949

- Rosenberg L., Schwab K. H., Gottwald P., Zivilprozessrecht, München 2004
- Rot H., Jedność i podziały systemu prawa socjalistycznego, AUWr, Nr 145, Prawo XXXV, Wrocław 1971
- Roth G. H., Der Vorbehalt des Ordre Public gegenüber fremden gerichtlichen Entscheidungen, Bielefeld 1967
- Saenger I., Klockenbrink U., Neue Grenzen für ein forum shopping des Insolvenzschuldners?, Deutsche Zeitschrift für Wirtschafts- und Insolvenzrecht 2006, Nr 5
- Savigny F. v., System des heutigen Römischen Rechts. Band VIII, Berlin 1849
- Schack H., Internationales Zivilverfahrensrecht, München 2002
- Schelo S., Rechtsangleichung im Europäischen Zivilprozeßrecht: EG-Kompetenzen und Modellgesetz, Münster-München 1999
- Schilling S., Insolvenz einer englischen Limited mit Verwaltungssitz in Deutschland, Frankfurt am Main 2006
- Schilling S., Schmidt J., COMI und vorläufiger Insolvenzverwalter – Problem gelöst?, Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht 2006, Nr 3
- Schmidt J., *Perpetuatio fori im europäischen internationalen Insolvenzrecht*, Zeitschrift für das gesamte Insolvenzrecht 2006, Nr 2
- Schmidtchen D., Ökonomik des Vertrauens, [w:] Recht und Verhalten: Verhaltensgrundlagen des Rechts, zum Beispiel Vertrauen, (red.) H. Hof, H. Kummer, P. Weingart, S. Maasen, Baden-Baden 1994
- Schmidt-Trenz H. J., Außenhandel und Territorialität des Rechts, Baden-Baden 1990
- Schmidt-Trenz H. J., Schmidtchen D., Private International Trade in the Shadow of the Territoriality of Law: Why Does It Work?, Southern Economic Journal 1991, vol. 58
- Schmiedeknecht R., Der Anwendungsbereich der Europäischen Insolvenzverordnung und die Auswirkungen auf das deutsche Insolvenzrecht. Unter besonderer Berücksichtigung des Konzerninsolvenzrechts, Frankfurt am Main 2004
- Schulz M., (Schein-) Auslandsgesellschaften in Europa – Ein Schein-Problem?, Neue Juristische Wochenschrift 2003, Nr 38
- Schütze R. A., Deutsches Internationales Zivilprozessrecht unter Einschluss des Europäischen Zivilprozessrechts, Berlin 2005
- Shaw M. N., International Law, Cambridge 2003
- Slot P. J., Harmonisation, European Law Review 1996, vol. 21
- Słownik języka polskiego. Tom trzeci, (red.) W. Doroszewski, Warszawa 1961
- Słownik współczesnego języka polskiego, (red.) B. Dunaj, Warszawa 1996
- Smid S., Judikatur zum internationalen Insolvenzrecht, Deutsche Zeitschrift für Wirtschafts- und Insolvenzrecht 2004, Nr 10
- Sondel J., Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków, Kraków 2005
- Spahlinger A., Sekundäre Insolvenzverfahren bei grenzüberschreitenden Insolvenzen, Tübingen 1998
- Spahlinger A., Wegen G., Internationales Gesellschaftsrecht in der Praxis, München 2005